2 Şubat 1949 Çarşamba
YIL: 1 — SAYI 38
İdarehane Ankara caddesi
İzzettin Han, No. 22
İSTANBUL
Fiatı 10 Kuruş

Hürbilek

İSTANBUL İŞÇİ SENDİKALARI BİRLİĞİNİN ORGANIDIR

Sayın Okuyucular

Bazı Teknik zaruretler dolayısile gazetemiz bu sayıdan itibaren Çarşamba günleri intişar etmeğe başlamıştır.

HÜRBİLEK

Mil.î Eğitim Bakanlığı zamanında enerji ve icraatı ile büyük bir takdir kazanan B. Reşat Şemsettin Sirer'in Çalışma Bakanı olması İşçi arasında memnuniyet yarattı.

Yeni Bakandan Esaslı Hamleler Bekliyoruz.

Hasan Saka Kabinesinin istifasından sonra, B. Şemsettin Günaltay tarafından kurulan', hükümette Çalışma Bakanlığına B. Reşat Şemsettin Sirer getirilmiştir. R. Peker kabinesinde M. Eğitim Bakanlığını büyük bir enerji ile idare eden B. Sirer bu bakanlığın islâhı yolunda, yaptığı icraat ile büyük bir takdır toplamıstır. Vazifesine bağlı ve çok dürüst bir maarifçi olarak tamamen genç dev let adamının bu defa Çalışma Bakanlığına getirilmesi işçi arasında memnuniyet yaratmıştır. Çalışma Bakanlığının işlerinin şimdiye kadar ağır bir tempo ile yürümesi işçiyi, büyük bir ümitsizliğe düşürmüştür. Böyle bir haleti ruhiye içinde bulunan işçi kütlesi yeni bakandan sür'at ve azimle icraat beklemektedir. B. Sirerin Çalışma Bakanı olması işçi sendikaları mehafilinde nikbinlik havası yaratmıştır Çünkü: yeni Bakanın işçi meselelerine ve sendikalara karsı yakin bir alâka duyduğu bilinmektedir. İ. İ. Sendikaları Birliğinin 5 Aralıkta yaptığı senelik kongreye bir Milletvekili dâvet edildiği halde bu davete icabet eden bir kaç Millet vekili arasında yeni Bakanın da bulunması üzerine dikkat çekilmekte ve sırf İ. İ. S. Birliği nin kongresi için İstanbula ge len B. Sirerin saatlerce devam eden kongreyi, hiç kimse müşahede edilmeyen, büyük bir dikkatle takip ettiği soylenmektedir.

İstanbul Milletvekili Ali Rıza Arı, yeni hükûmetin programında işçi meselelerine temas edilmemesinin sebeplerini izah etti.

İşçi arasında dolaşan bazı söylentilere göre, B. Sirere yeni kabinede, başka bir bakanlık teklif edilmiş, fakat kendisi ancak Çalışma Bakanlığı verildiği takdirde vazife alacağını bildirmistir.

(Devamı sayfa 3 de)

İstanbul Deniz İşçileri Satın alınan gemilerin tamiratının yabancı memleketlerde yapılmasını protesto ediyorlar

İstanbul Liman ve Dokları Gemi Sanayii işçileri Sendikasından aldığımız bir mektupta şöyle denilmektedir.:

15 Ocak 1949 tarihli gazetelerde Meclisin bir kanunla hariçten gemi satın alınması için, 150 milyon liralık bir prog ram kabul ettiği bildirilmektedir. Bu haber Deniz işçileri arasında derin bir tepki yaratmıştır.

Sendikamız fabrika havuz ları, İstinye dokları, yeni atel ye, Hasköy, Balat ve Köprü altı tamirat atelyeleri namına hariçten satın alınan gemilerin yabancı memleketlerde tamir edilmelerini protesto etmeye karar vermiştir. Çünkü kanaatimizce bu çeşit tâdil ve tamiratı biz Deniz işçileri mühendisierimizin önderliği altında başarabileceğimize kaniiz. Bunun en iyi misali Bakır, Erzurum Kadeş, Bartın ve Bursa gemilerinde yapılan tâdilât ve tâmirat ve Şirketi Hayriye zamanında yapılan 75 - 76 numaralı Şehir hattı vapurları ve muhtelif römörkörlerdir.

Yeter ki lüzumlu malzeme temin edilsin. Bu surette dışa rıya akan milyonlarca liramız a tersanelerimizi ihya edebiliriz. Bu çeşit tamir tadi geni ipa rişlerinden, her ne çeşit tediye anlasmalarile olursa olsun vaz geçilmesinin milli bir zaruret olduğuna kuvvetle inanıyoruz.

Türk işçisinin elinden çıkacak olan gemiler hiç bir zaman yabancı memleketlerde yapılan lardan daha aşağı evsafta olmıyacaktır. Deniz yolları idaresinde beş bin Türk işçisinin çalışmakta olduğu unutulmamalıdır.

Tahsisatsızlık yüzünden bir çok arkadaslarımıza yol verilmek istemiyor.

İşçinin eline geçen paranın 80 90 lira olduğunu ve her işçinin üç beş nufus babası olduğunu düşünürsek gerekii tamiratın dahilde yapılmasının ne büyük faydalar temin edeceği anlaşılır.

Kutu Fabrikasının 1200 Canlı Makinesi Arasında Bir gün

Baş döndürücü bir süratle çalışan işçi kızlar günde 556000 kutu imal ediyor.

Fabrika Müdürü SAİT ARAT:

— ONLARLA YAN YANA ÇALIŞMAK BİR ZEVKTİR, *Diyor.*

Fabrika Müdürü
SAİT ARAT

Sendika Başkanı
SÜREYYA BİROL

Ara sokaklarda, dıvar diplerinde oynayan küçük çocukların itina ile toplayarak elde ettikleri rengarenk sigara kutu kapakları kolleksiyonu sizin nazarı dikkatinizi hiç çekti mi? Küçükken kapağının süsüne; büyüdüğümüz zamanda içindeki tütününe müptelâ olduğumuz sigara kutuları Tekelin Cibalideki Kutu fabrikasında yapılır. Görünüşte yapılışı gayet basit sanılan sigara kutularının tahmin edildiği kadar kolay yapılmadığını ben; bu fabrikada bir gün dolaşarak tetkiklerim sırasında farkettim.

Cibali kutu fabrikasını gezmeğe karar verdiğim an yazarlık vasfından ayrılarak bir işçi sabahın erken saatinde fabrikaya geldim. İtiraf edeyim ki; bu fabrikada beni ne bir kapıcı, ne de bir bekçi karşılardı. Bu iş yerinde ilk karşılaştığım şahıs fabrika müdürü B. Sait Arat idi.

Canlı Makineler böyle kutu imal ediyorlar

Fabrika kapısından a'ınakın giren işçi binayı saran tatlı bir müzik havası içinde tezgâhının başına geçiyor aynı ahenk ve neş'e ile işbaşı yapıyordu.

Fabrika Müdürüne:

— Fabrikanızın bir günlük

(Devamı sayfa 3 de)

Karabük İşçilerinin Gazanfer Bilgeye yardımı

Karabük, Demir ve Çelik Fabrikaları Gençlik Kulübü 1948 - 1949 yılı senelik to lantısında hasta bulunan kıymetli güreşçimiz Gazanfer Bilgeye, bir yardım olarak, derhal bin lira gönderilmesine karar verilmiş'ir.

Şehrimizde bir senelik inşaat

1948 senesi zarfında şehrimizde 1776 bina yapılmıştır. bunlar, 919 ev, 686 apartıman 94 dükkân. 4 han, 1 otel fabrika, 3 tiyatro ve sinema 1 fırın, 4 garaj 53 depo 9 diğer binalardan ibarettir.

Bayan Truman'la kızına Nylon çorap

Bir Amerikan çamaşır şirketi Cumhur Başkanının zevcesi Bayan Truman'la kızı Mangaret'e Başkanlık süresi devamınca Nylon çorab hediye etm yi taahhüd etmiştir. Bilindiği gibi Truman'ın ikinci devre Cumhur Başkanlığı, resmen başlamıştır.

Bu şirket, ilk defa olarak BayanTrumana ve kızına 52 çift çorab göndermiştir.

İŞÇİLER KONUŞUYOR

" Kanunî haklarımız verilsin de biz ne grev isteriz, ne şunu, nede bunu,,

Beykoz Deri ve Kundura Sanayii İşçileri Sendikası üyeleri böyle söylüyor.

Geçen hafta, günlerin en soğuklarından bir gündü. Boğazın sert rüzgârı ciğerleri mize işleyerek Beykozun meshur çayırını geçtik Fabrikanın kapısına geldiğimiz zaman bir hayli üşümüştü; fakat önce kapı memurunun ateş'i nutku ve atesli sobası sonra Sendika Başkanı B. y Selâhattinin ve B Necminin babacan sıcak çehreleri bizi kendimize getirdi Sendika merkezinde yaptığımız hararetli bir hasbihalde her türlü işçi meselelerine büyük memleket dâvalarına temas ettik Bu konuşmalarımız beni şuna bir kere daha inandırdı ki, Türk işçisi en büyük dâvalarımızı derin bir vukufla ve şuurla takip etmektedir.

Ezcümle dediler ki:

— Sendikamız 947 yılının Eylül ayının 29. günü açıldı. Bütün fabrikanın mevcudu 1416 kişidir. Üye mevcudumuz ise 777 dir İşçilerin diğer yarısının sendikaya girmeyişinin sebebi: çoğunun Anadoludan muvakkaten gelmiş işçiler ve 18 yaşından küçük olmasıdır Aylık gelirimiz 707 liradır. Ayda 650 lira hasta yardımı yapmaktayız Kasım ayında 130 lira ölüm yardımı yaptık. 213 lira kantin sermayesine ilâve ettik. 30 lira kârip maaşı vermekteyiz Geçen yıldan 1278 lira bankada paramız var. Paranın büyük bir kısmını hasta yardımına ayır-

Devamı S. 2 de —

Bu yazımızı İstanbul Belediyesinin değil, Sayın Lütfü Kırdarın nazarı dikkatine sunuyoruz.

Seri Onarım işçilerinden bir gurup idarehanemize gelerek Belediyenin bir çok şubelerine çocuk zammı verildiği halde, kendileri bu haktan faydalanmadıklarını acı acı şikâyet ettiler.

Bilindiği gibi bir çok müessesseler çalıştırdığı işçi ve müstahdeminine çocuk zammı verirken, bizler anlaşılmayan bir sebepten dolayı bu haktan istifade edemiyoruz. Bir memur nasıl maaş gününün biran evel gelmesini beklerse, otuz günümüzü yarı aç, yarı tok geçinen bizler de 3,5 lira olan yevmiyemizin bir aylık tutarını almak için ay başını iple çekiyoruz. Dısarda çalışan bir kaldırımcı ustasile kendimizi mukayese edecek olursak, onların 8 - 9 lira yevmiyelerine mukabil aldığımız 3,5 lira ile bu hayat pahalılığında geçinmek için ne gibi zorluklarla karşılaştığımız meydana çıkar.

İkinci derdimize gelince:

Büyük feragatlarla çalışan bizler, sonumuzun karanlık olduğunu görüyoruz. Şimdi çalışır bir vaziyetteyiz. Fakat, bir az yaşlanınca bir çöp tenekesinin sokağa fırlatılması gibi atılmayacağımızı kim taahhüt eder?

ESENTAN

İstanbul'un neşeli misafirleri geldiler

Dost Amerikanın Akdeniz Donanmasına mensup bir filo limanımızda bulunuyor.

Missouri ile açılan dostluk yolundan son gelen, misafirler altı parça gemi ile geldiler. İstiklâl caddesinde bu iki hür milletin kucaklaşması hakikaten çok hoş bir manzara. Bilhassa akşam üzerleri bu büyük cadde, bir dans pisti manzarası arz etmektedir.

Kepleri burnuna düşmüş, lâcivert kısa kaputlular, hâki muşambalı, paçası kırmızılılar sarı saçları, mavi gözleri ile subaylarımızla, erlerimizle karışmışlar. Halkla konuşmadan anlaşıyorlar. Kimi tramvaya asılıyor, kimi karşı kaldırımdaki inzibatlara «hey policeman» diye sesleniyor, kimi de birahaneleri bir, bir dolaşıyor. Arada bir mütecessis bekışlı Çinli erler, bazan da sarkık dudaklı saf tavırlı zenci erler gurup halinde geçiyorlar. Bir hey, heydir gidiyor.

Benden gazeteye isminin yazılmasını isteyen Kaliforniyalı bir gazete müvezzii olduğunu söyleyen Trawa uçak gemisinden Californian Denny'nin ismini yazıyorum.

Faruk Bingöl

İŞÇİLER KONUŞUYOR:

(Başı S. 1 de)

dığımız için spor kalumuz zayıf kaldı. Voleybol takımımız muntazam çalışmaktadır.

Bu arada bazı dedikodulara yol açan, bir meseleyi de açıklamak isteriz. Kış üzeri arkadaşlarımıza bir yardım olmak üzere ucuz odun temin etmeğe teşebbüs ettik. Bir yandan da arkadaşlara ilân verdik. İsteyenlerin isimlerini ve miktarları tesbit ettik. Hepsi 300 çeki tuttu. Fakat müteahhit 1500 çekiden aşagı iş yapmıyacagını söyledi. Biz de müracaat eden ihtiyaç sahibi 120 arkadaşa yardım olmak üzere, fabrika idaresinden, dört taksitte ödenmek üzere odun parası temin ettik. Borç para verildiğini duyan arkadaşlar hep birden müracaat ettiler. Tabiî fabrika buna imkân bulamadı.

Yeni Çalışma Bakanımızdan çok şeyler bekliyoruz. Bunların başında, söyleye söyleye dilimizde tüy biten ihtiyarlık ve umumi hastalık sigortaları kanunlarını bekliyoruz. Ceza paralarınında sendikalara verileceğini umuyoruz.

En büyük dertlerimizden biri işçi evleri meselesidir. Bütün fabrika civarı Emlâki Milliyeye ait boş arsalarla dolu.

İş Kanununda işçinin sarih bir tarifini görmek istiyoruz, Yoksa 13. cü Maddedeki ihbar müddetinin uzatılması neye yarar.

Kanunî haklarımız verilsinde ne grev isteriz, ne şunu, ne de bunu.

Millet diye bir mecmua çıkıyor. Sümer Bank işçileri hakkındaki yazıyı endişe ve şüphe ile karşıladık. Böylece herkese duyurun.

Faruk Bingöl

HAFTANIN YAZISI

İşçi Hastaneleri Açılırken

İstanbul'un yüz bini mütecaviz işçisinin hasretle beklediği «İşçi Hastanesi» önümüzdeki Cumartesi günü törenle açılacaktır. 70 yataklı olduğu söylenilen bu küçük hastanenin işçiler için ne büyük bir nimet olduğunu hastane kapılarından geri çevrilenler çok iyi bilirler. Koca İstanbul'un, hatta bütün memleketin ihtiyacını karşılamıya çalışan şehir hastanelerinin halleri malûm. Ağır yaralı bir işçinin kan zayi ederek hastahane hastahane dolastıktan sonra boş yatak bulmayıp hakkın rahmetine kavusutğu bile işitilmemiş vak'alardan değildir.

Böyle vahim bir vaziyet karşısında işçiler şu 70 yataklı hastahanenin açılmasına ne kadar sevinseler azdır. Çünkü hastaları, kazazedeleri artık sokakta kalmıyacak ve kendilerini bekleyen bir şifa yurdu bulacaklardır.

Fakat, hastahane meselesi yalnız bundan ibaret değildir.

Geçen sene, Eyup Mensucat İşçileri Sendikasından dostum Faik Türkmen uzun bir hastalık geçirmişti. Bir hayli evinde yattıktan sonra güç belâ bir hastahaneye yatabildi. Bir iki gün sonra kendisini bu hastahanede ziyaret ettiğimde bana ilk sözü «aman beni buradan çıkartın!» dedi. Görülüyor ki, hasta için iyi bir hastahane yatağına kavuşmak kâfi değildir. Orada iyi bir bakım da bir o kadar ehemmiyetlidir. Hastahanelerimize çok defa sağlam yatıp hasta çıkanları görmekte

(Devamı sayfa 4 de)

Berberler Cemiyetinin kongresi

İstanbul Berberler Cemiyeti yıllık kongresi, Eminönü Halkevinde yapılmıştır. Kongreye İstiklâl marşı ile başlandıktan sonra, Atatürkün aziz ruhunu taziz için bir dakika ayakta sükût edilmiştir. bundan sonra kongre başkanlığı seçimine geçimiş ve neticede Âdil Vardarlı başanlığa getirilmiştir. Seçimden sonra. idare heyetini yıllık faaliyeti raporu, okunmuş ve kabul edilmiştir. Bilâhare 1949 bilânçosu okunmuş ve bir üyenin birinin birinci sınıf berberlerin Cemiyet aidatının 5 liardan 10 liraya çıkarılması hakkındaaki teklifi çoğunlukla kabul edilmiştir.

Dileklerden sonra yeni idare ve murakabe heyetleri seçimlerine murakabe heyetleler seçilmiştir. Neticede, eski heyetler çoğunlukla tekrar intihab olunmuşlardır.

Üniversite Gençleri Kıbrısa gidemiyorlar

İstanbul ve Ankara Üniversitelerinden 150 kadar talebe sömestr tatilinden faydalanarak subatın 2 sinde Kıbrısa gidecekler ve orada 15 gün kalacaklardı.

Bu husustaki bütün hazırlıklar tamamlanmış, talebelerimizin Kıbrıs Türkleri tarafından büyük tezahüratla karşılanacakları da öğrenilmişti.

Haber aldığımıza göre alâkalı makamlar, son dakikada, üniversiteli kafileye Kıbrısa git me müsaadesi vermemeyi uygun bulmuşlardır.

Şoförlere ahlâk kursu açı'zcak

Şoförler Cemiyetindeki bir toplantıda piyasada çalışan şoförlerin durumu üzerinde görüşmeler yapılmıştır. Cemiyet şoförük ahlâkı, ve meslekî bilgiler üzerinde ögretici malûmat verecek bir kurşun açılmasını düsünmektedir.

HÜRBİLEK'in Edebî Romanı

Yazan MUSTAFA MEFHAR

— No: 10 —

Avrupa Şehirlerini bir kasırga gibi çiğneyip geçtikleri zaman En büyük milletlerin en cesur kumandanlarının önlerinden çekilmeyi en muvafık tabiiye hareketi saydıkları akıncı Türklerin hedefleri... Nice zamandır dört taraftan yurduna akan düşman sellerini durdurmağa çalışıyor. Ve yalnız düşman taarruzları bekliyor.

Bu sıralarda bir gün Kolordu Komutanı General İhsan Yüzbaşı Halide:

— Yarın dedi mevzileri gezip tahkimatı göreceğiz.

Ertesi sabah General, yaveri ve erkânı harbiyesile kıt'aları teftiş etmek ve tankimatı görmek üzere Kara dağa geldiler.

Beş saatlik bir teftiş ve tetkikten sonra General Askerin ve Komutanların kuvvei maneviyesinin yüksek, tahkimatın mükemmel yapılmış olduğunu görmüştü. Her halde İngilizlerin bu mevzileri kolay, kolay etmelerine imkân yoktu. Ancak.. Onu müteessir eden ve düşündüren bir şey vardı. O biliyordu ki yalnız kahramanlık, fedakârlık her şeye kâfi değildi.

Çıplak vücudun, et ve kemiğin çeliğe, demire, fenne karşı bir hadde kadar dayanacağı tabii idi. O hadde varmak için de öz evlâdı kadar sevdiği Askerlerinin su gibi kan akıtması lâzımdı.

Askerin elbisesi berbat, parça parça idi. Yiyeceği fena, cephanesi az, silâhı noksandı. Subaylar maaş alamıyor. her bir bir yerde bırakıp geldiği ailesinden bihaberdi. Öyle iken onlar yine, ellerinden gelenden daha azını yapmıyorlar, hiç bir şikâyette bulunmuyorlardı.. Askere, sebat diye emir ettiği zaman, öl dediğini biliyordu.

Memlekette oğlunu şehit vermiyen ana, babasını gaip etmeyen yavru, kardeşi için ağlamayan kardeş yoktu. Fakat bütün bunlara rağmen onu ziyadesile müteessir eden, içini sızlatan bir şey vardı. Bütün bunları kimin için yapıyorlardı? Bu yapılanları kim takdir edecekti. Acaba şu arkalarında İngilizlerin geleceği günü dört gözle bekleyen şehir mi? Yoksa şu köhne bizanstan arta kalan kokmuş İstannbul, kendisi için yapılanlardan bihabnr rezalet ve sefaletin en koyusuna gömülmüş olan Merkezi hükûmetimiz mi?..

Hım.. diye güldü.

— Aceba İngilizlerle münferit bir sulh yapsam?..

Bir an aklına gelen bu fikir onu titretti. İçinden geçenleri birinin sezip sezmediğini anlamak için etrafına bakındı. Eğer şu karşısında konuşmasını bekleyen komutanları içinden geçenleri anlasalar ona lânet ederlerdi. Onların hepside şimdiye kadar verdikleri şeylerin en değersizi addettikleri hayatlarını bir gün tahakkukunu göreceklerini ümit ettikleri gaye uğrunda, derhal fedaya amade idiler. Başıdı kaldırdı.

— Bütün Subaylar toplansın dedi. Kendilerile görüşeceğim.

Yavaş yavaş eski halini alıyor. Uzun senelerin acı tecrübelerin pişirid yetiştirdiği sert bakışlı müthiş asker olurdu.

Karşısında toplanan genç, yaşlı, tecrübeli, toy; Fakat hepside bir emir ile olmeğe hazır olan Subaylara baktı. Bütün natıkasını bütün telâkapını, insan istemeden peşinden sürüklemeyi bilen kabiliyetini topladı.

— Arkadaşlar, diye söze başladı:

— Devam edecek —

Yeni Bakandan Esaslı hamleler bekliyoruz

(1. ci sayfadan devam)

İstanbul Milletvekili Ali Rıza Arının Beyanatı

Ankaradan bir kaç gün evvel gelen İstanbul Milletvekili Ali Riza Arı bir muhabirimizin suallerine aşağıdaki cevapları vermiştir.

— Yeni Çalışma Bakanının ne düşündüğünü söylermisiniz?

— Ne düşündüklerini kendilerinden öğrenmek isabetli bir hareket olur. Fakat bildiğim bir şey varsa Şemsettin Sirer sistemli ve ihatalı çalışmayı seven bir arkadaştır. Çalışma Bakanlığı ailesinin bilgili ve sistemli çalışmalarına ve eserine devam edecek işçi dâvasına faydalı hizmetler yapacaktır.

— Yeni hükûmet programında işçi meselelerine ait bir şey gö üyorsanız bizi tenvir edermisiniz?

— Bu konu üzerine ben de söz almıştım. Kifayeti müzakere takriri konuşmama ve sual sormama mani oldu. Fakat benden evvel söz alan Dr. Sadi Irmak ve Dr. Kâmil İdil bu meseleye temas ettiler. Başbakan Şemsettin Günaltay prog ramın bir özet olduğunu, fakat Parti programında yer alan sosyal politikanın ve işçi dâvasının dikkate alınacağını ve başlamış inkişaf ve tekâmüle, devam edileceğini sarahaten ve şifahen bildirdiler.

— Çıkacak kanunlar ne oldu?

— Sendika ve mümessillere noktai nazarlarını bildirmek üzere verilen kanun tasarılarının muhtelif bölgelerden cevapları beklenmektedir. Bunlar gelince komisyon müzakeresine geçilecektir. Ayrıca İller idaresi kanununun da tetkiki Çalısma Komisyonuna havale edilmiştir. Burada Valilere de çalısma teşkilâtına yardım ve faydası olabilecek bazı ödev ve yetkiler verilmek istenmektedir.

TAVZIH

Bundan sonra Ali Rıza Arı bir tavzihte bulunmuştur.

— Ocak ayının 12 sinde grupta komünizm ve antikomünizm hakkında konuşmalar olduğunu ve bu konuşmalar arasında benim de konuştuğumu 13 Ocak 1949 tarihli Vatan gazetesinde okudum. Bu konuda bir şey söyleyecek değilim. Yalnız bana atfen işçiler arasında komünizmin yayıldığı yolundaki beyanat tamamen uydurmadır.

Benim hayatımı, yurt ve millet severliğimi bilenler, benim gibi Türk işçisinin karekterini çok iyi tanıyan bir kimsenin böyle bir beyanatta bulunmayacağını takdir ederler. Bu beyanat ne benim ne de başka bir arkadaşım tarafından vaki olmamıştır.

Bu yanlış haberden müteessir olan ve beni haberdar eden ve millî dâvalarda çok titiz olan işçi arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Kutu fabrikasının 1200 canlı makinesi arasında bir gün

(1 ci sayfadan devam)

iş hayatını tetkik ederek «Hürbilek» sütunlarına aksettirmek istiyorum. Bu mümkün müdür? dediğim vakit. Hiç tereddüdsüz:

— Hayhay

dedi ve beni 1200 canlı kutu makinesi ile baş başa bıraktı.

Diyeceksiniz ki; canlı kutu makinesi de olurmu? Eğer siz de benim gibi burayı gezerek çalışanları görseydiniz hiç şüphe yok sizde çalışan bu işçileri aynı tabirle vasıflandıracaktınız. 13 bölümde toplanan fabrikanın Balkan memleketlerinde bile eşi olmayan Matbaa kısmında, 18 yılık mürettip olduğunu söyleyen Rıdvan Güvence:

— Yevmiyelerinizden memnunmusunuz? dedim

— Diğer özel sermayeli fabrikalara nazaran; buradaki işçi baremi fena değil. fakat bu hayat pahalılığı karşısında bu sualinize nasıl bir cevap verilebilir, tahmin edemiyorum.

dedi. Aynı bölümde çalışan 25 yıllık işçi; Bedri Ataman da

— Eğer fabrikaya yaya gelmişseniz siz de 5000 işçinin her gün içinde boğulduğu bu çamur deryasından geçmişsinizdir. Bu bakımdan Belediyenin nazarı dikkatini çekerek bu çamur deryasından kurtulmamızı temin ediniz.

dedi ve ilâve etti

— Bugün dikkat edilecek olursa en fazla çocuk sahibi işçilerdir. Nitekim ben de 4 çocuk babasıyım. İşçi yalnız makinesi basındaki iş kapasitesini değil bu hareketi ile aynı zamanda memleketin, istikbali ile alâkadar nufus kapasitesini de temin etmektedir 25 yıl ayni işe hizmet etmiş bir işçi sıfatı ile milletin babası olan işçi çocuklarının devlet tarafından işçiye çocuk yardımı yapılması sureti ile bizleri desteklemesini istemek hakkımızdır. Ben bugünkü mütevazi bütçemi yarın topyekûn memleket hizmetine vereceğim evlâtlarımla paylaşmak zorunda kalıyorum. Çocuklarım ne kadar zinde ve sıhhatli olurlarsa yarının nesli de o kadar kuvvetli olur.

Baş döndürücü bir sür'atle çalışan kızların lâmba salonu dedikleri bölümde o gün en fazla iş vermek suretiyle günün rekortmeni diye vasıflandırılan Ruhsan Akın adındaki kız işçi:

— Aile durumumuzun bozukluğu yüzünden iş hayatına atıldığım vakit isteksiz çalışıyordum Bu iş sayesinde ekmek yediğimi düşünerek bugün......

Bir an sustu. Bu sükûttan istifade eden salon nezaretçisi Bayan Kadriye:

— Buğün olduğu gibi dünün ve yarınınında en fazla iş veree elemanı haline geçmiştir.

dedi Ve kızın sözünü tamamladı

Kutu sarma salonu tabir edilen bobinde de şöyle bir levha gözüme çarptı.

(Bugün en fazla is 556000) kutu (en fazla kutu yapan Nazmiye Gül)

Günde 14 bin kutu imal eden ve yüzü de soy adına benzeyen bu İşçi kıza:

— Buradaki rekorumuzu mektep sıralarında kırsaydınız daha muvafık olmazmı idi? dedim.

Gür kirpikleri arasında iki damla yaş belirdi Ve

— Muhakkak çok daha iyi olurdu. Fakat Babamın hasta oluşu ben ve diğer kardeşierimle annemi de is hayatına sevk etti. Bu durumda bile güç geçinebiliyoruz.

dedi. Ruhunda uyanan acı havayı dağıtmak için:

— Bu çalışmanızla memlekete iyi hizmetlerde bulunduğumuza emin olabilirsiniz.

Diyerek; elleri makineden farksız işçi kızın yanından uzaklaştım.

Salonlardan ayrıldığım vakit bir aralık fabrikanın en nazım yerinden etrafı seyrettim. Her tarafta makinelesmiş kütle ayni sürat ve ahenkle çalışmaktaydılar.

Fabrika müdürü B. Sait Arat'ın yanına gittim. fabrika hakkıkdaki fikrimi söyledikten sonra sorduğum çeşitli sorulara şu cevabı aldım:

— Fabrikamızın bütün işçilerinden memnunum. Hapsi vazifelerine bağlı çalışkan ve feragat sahibidirler. Bu vasıfları taşıyan işçilerle çalışmak benim için iftihar vesilesidir Onları sevdiğim gibi onlar tarafından sevildiğime de kaniim.

Tekel işçileri arasında ilk sendika Kutu Fabrikası işçileri tarafıudan taşkil edilmiş ve üyelerinin gayreti ile inkişaf etmiştir. Bu teşekkül bilhassa üyelerine yaptığı yardımlar bakımından çok faydâlı olmuştur.

Fabrikamız işçilerinin hemen hepsi sosyal vazifelerini müdrik aile sahibi kimselerdir. İşçilerimizin diğer bir kısmını çalışma çağındaki çocuklar teşkil eder. Bunlar da hayatlarını kazanırken aynı zamanda Fabrikanın İlkoku'unda tahsil görürler, bu suretle bilgilerinin artması da temin olunur. İşçi talebe'erimizin gösterdikleri muvaffakiyet memnuniyeti muciptir.

Sait Arat'ın işçisi hakkında ki bu düşüncesine ben de; 1200 işçinin fikir ve düşüncelerine tercüman olarak:

— Aralarında dolaştığım işçilerinize muhtelif sorular sordum. Hemen hepsinin verdiği cevap (Baba gibi bir müdürümüz var, yemeklerimiz iyi, her yılda muntazam zammızı alıyoruz Allahtan daha baska ne istiyebiliriz) dediler, dedim.

Sait Arat:

— Onlarla yanyana çalısmak bir zevktir. Fabrikayı yalnız gezdiniz İşçinin fikirlerine bir ilâye yapmayı fazla bulurum,

dedi.

Paydos yaklaşıyordu. İşçi ile konuştum. işveren vekili de fikirlerini söylemişti.

Fabrikadan ayrılmrdan sendika başkanı Süreyya Birol'u da gördüm; Süreyya Birol:

— Sendikamızın iki yıllık bilânçosunu ve yaptığı icraatı tetkik edecek olursanız lehimize iyi neticeler belirdiği anlaşılır, Kısaca söyliyeyim ki; idealleri malûm olmayan bazı kimselerin beğenmedikleri millî sendikalar istıkbalde yurdun üzerinde hassasiyetle titrediği birer âbide, birer seyyal kale olacaktır. Türk vahdetinin bir nümunesi, harbde her safta, sulhta istihsal savaşında tezgâhnın başında dünyanın hiç bir milletinde olmayan feragat timsali Türk işçisi sabır ve gayretinin verimini elbette çok yakında görecektir. Bugün devletçe ele alınmış işci hayatını tanzim eden mevzuat en ileri devletlerin isçilerine sağladığı haklara eşittirler. Bütün millî sendikalar ve birliğimizin gayesi ve çalısmalarımız, bu mevzuatın bir an evvel tatbik sahasına konmasıdır. (Hiç bir kuvvetin sağlıyamıyacağı hakkı mütekabil saygı ve anlaşma ile almak) esas prensibimizdir, dedi.

Muzaffer Daysal

Millet Mecmuası

(Geçen sayıdan devam)

Bu Memlekette 300 bin işçi yaşamaktadır. Aileleri ile beraber 1,5 milyonluk bir kütleyi teşkil eder. Bu vatandaşların refahı aynı zamanda millî sanayiin ve dolayısile memleketin yükselmesine yarıyacaktır. Gaye, işçi ücretlerini indirerek maliyeti düşürmek değildir. Çünkü böyle bir vaziyet istihsalinde düşmesine sebep olur ve sayın Kutay'ın istediği yerine gelmez.

Çalışma Bakanlığı asgarî işçi ücretlerini tayin için senelerden beri imkân ararken büyük iddialarla intişar eden bir mecmuanın bu saçma iddiası okuyanları hayrete düşürmüştür.

Bay Cemal Kutay, antikomünist nesriyatı yapmakla meşhurdur. Fakai unutmasın ki,

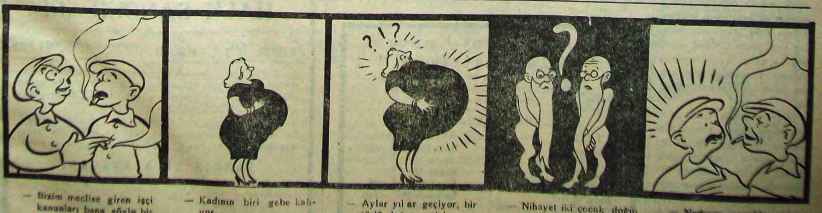
İşçi düşmanı mı?

komünizm denilen âfet nerde sefalet varsa orda tohumlarını atar. Bu doktrinin birinci hedefi de isçidir' İşçiyi komünizmden korumak için ona refah vermek lâzımdır. Yoksa, ücretlerini düşürüp telkinde bulunmakla bu iş olmaz.

Devlet Fabrikalarında işçi ücretlerini indirmek değil bilâkis yükseltmek lâzım. Çünkü hususî sermayeye bu suretle tesir edilebilir. Ama, ücretleri artırırken rasyonel çalışmaya önem vermek, fuzulî masrafları kısmak, memur kadrolarında düzeltme yapmak da şarttır. Böylece maliyetin artması önlenebilir.

Hülâsa, Sayın Kutay'a tavsiye ederiz. böyle nâzik mevzulara temas edeceği vakit biraz temkinli hareket etsin

★

— Bizim meclise giren işçi kanunları bana şöyle bir şey hatırlattı:

— Kadının biri gebe kalıyor..

— Aylar yıl ar geçiyor, bir türlü doğum, yok!

— Nihayet iki çocuk doğuyor...

— Nedense çocuklar ana rahminde birbirlerine teşrifat yaparken sakaljanıp doğuyorlar. Korkarım bizim kanunlarda ölükten sonra doğacak..

SPOR

Beşiktaşlıları Tebrik Ederiz

Beşiktaş Gençlik Kulübü dünyanın en meşhur futbolcularından biri olan Guisseppe Meazza'yı antrenör olarak getirmekle, istikrarsızlık gösteren futbolümüze en büyük hizmeti yapacağını iftiharla söyliyebiliriz.

Hiç şüphesiz, memleketimize şimdiye kadar bu çapta kıymetli ve değerli bir antrenör getirilmemiştir Bütün temennilerimiz, yüksek bir futbolcu olan Meazza'nın, antrenö lükte de kendisine benzer kıymetler yetişti ebilmesidir.

Meazza Beşiktaşlılar ile her hafta üç antrenman yapacak ve yine haftanın, üç gecesinde nazarî futbol dersle i verecektir. Meazza gibi, Avrupada en çok takdir kazanmış, halâ futbol oynayabilecek kabiliyette bulunan bir oyuncuyu kendilerine antrenör olarak getiren Beşiktaşlıları candan tebrik ederiz...

Recat Esentan

Kısa Spor H.berl ri:

BASKETBOL

Limanımızda bulunan «Trawa» uçak gemisi erler takımı dün akşam saat 19 da Sultan Ahmette ki Amerikan Dersanesi (Y M C A) salonunda de sane takımile karşılaşmış ve maçı 36 32 kaybetmişlerdir.

★

BOKS

Joe Louis Rakibi Dixic tee Oliver'i dö düncü ravuntta yenmiş ir Maç sonunda Dixie sed ye ile götürülmüş ür.

★

FUTBOL

Şehrimize dört maç yapmak üzere gelmiş bulunan Viyana ikincisi Admira takımı İstanbul Talebe Birliği tarafından yapılan maç teklifi i kabul etmemiştir: Fakat Avusturyalılarla Ankara arasında ki muhabere ler müsbet bir netice vermiş tir.

Admira takımı Cuma günü Ankaraya hareket edecek Cumartesi ve Pazar günleri iki maç yaparak Pazartesi günü tekrar şehrimize dönecektir. Bununla beraber İstanbulda bir maç daha yapılması için Admiralı'lara bazı teklifler de vaki olmuştur.

R. E.

Bursa Tekel yaprak Tütün işçilerinin şikâyeti

Bursa Tekel yaprak tütün bakım ve iş evinde çalışan işçiler tarafından vuku bulan şikayetlerden anladığımıza göre (4) aydanberi işçilere verilmekte olan ücretli izin paraları ile doktor tarafından işçilere verilen ücretli istirahat ücretlerinin verilmemekle ve Mümessiller tarafından müteaddit defalar Tekel Baş Müdürlüğüne keyfiyet şikayet edildiği halde müsbet bir cevap gelmemektedir.

Hürbilek:

Tekel Bakanlığının önemle dikkatini çekeriz Sayın yeni Bakanın yakın alâka göstereceğini umarız.

Hastanelerde muayene ücreti tarifesi

Sağlık ve sosyal Yardım Bakanlığı. hastanelerde parasız muayene usulünü kaldırmış olduğundan, Belediye de hâstanelerı içide bir muayene ücreti tarifesi hazırılamaya baslamıştır.

İşçi Hastaneleri Açılırken

(Başı S. 2 de)

yiz. Hele, itile kakıla, bin bir hakarete maruz kalarak hastanede yatan bir işçinin şifa bulmasına imkan yoktur.

Beden hastaları dahi az çok ruhen hastadır. Her zamandan çok şefkat ve alâka bekler. Kendisine iyi bakılmadığını gören ve buna inanan bir hasta çok geç iyileşir. Halbuki manen tatmin edilmiş bir hastanın yaraları da o nisbette çabuk geçer. En iyi ilâç telkindir.

İşte, işçi hastahanesinden beklediğimiz, yeni bir zihniyette diğer hastahanelerde hastaya yapılan fena muamelelerin kökünden kaldırılmasıdır. Adı, «İşçi Hastahanesi» ve hastaları da işçi ve işçi karısı olacağına göre bunun başka türlü olmasına da imkân yoktur.

İşçi Sigortaları kurumun Yönetim Kurulu üyesi iken bu hastahanenin kuruluşuna memur edilerek bilâhare başhekimliğine getirilen sayın Dr. Sırrı Alıçlı bir işçi doktorudur. İyi bir teşkilâtçı olduğunu da, hastahaneyi kısa zamanda teşkilâtlandırmak suretiyle isbat etmiş olan bashekimin bu müesseseyi tam bir işçi hastanesi halinde yürüteceğine imanımız var.

Başta kurumun değerli ve genç Umum Müdürü Sayın Cemal Kiper ve muavini sayın Enis Şanlıoğlu ile Yönetim Kurulu diğer üyelerini ve İşçi Hastanesinin ilk bashekimi Dr. Sırrı Alıçlı'yı tebrik eder başarılar dilerken, işçilere gözleri aydın olsun derim.

S. SELEK

HÜRBİLEK
HAFTALIK GAZETE
Sahibi : İ. İ. S. Birliği
Yazı işlerini fiilen idare eden:
SABAHATTİN SELEK

Dizği : Tâlat Altın
Baskı: Trz İş

